

Naschoolse Groepsbehandeling voor kinderen met een TOS



Sterker de toekomst in

Wat is die man stug, dat kind gesloten en die peuter dwars: TOS is een onzichtbaar, maar zeer voelbaar probleem. Hoe krijg je zelfvertrouwen als gesprekken altijd te snel voor je gaan? Hoe kun je actief luisteren als je een ander niet snapt? Hoe presenteer je jezelf als je nooit uit je woorden komt? Hoe speel je met andere kinderen als ze je niet begrijpen? De NGB, naschoolse groepsbehandeling van Kentalis, helpt kinderen hier heel doelgericht bij. Annemiek Deij, behandelcoördinator van de NGB in Breda interviewde kinderen, hun ouders en collega's over hun ervaringen.

Sommige kinderen met TOS redden zich goed met de ondersteuning die ze krijgen. Andere kinderen lopen vast in hun communicatieve en sociaal-emotionele ontwikkeling, ondanks intensieve hulp bij het praten en leren. Deze kinderen vinden het erg moeilijk om hun gedachten en gevoelens te verwoorden, raken

in zichzelf gekeerd of hebben juist vaak ruzie met anderen. Voor hen is de Naschoolse Groepsbehandeling (NGB) bedoeld. Dorien, pedagogisch behandelaar: "Hier komen kinderen van ongeveer 6 tot 13 jaar. Allemaal hebben ze TOS. Daardoor kunnen ze niet goed verwoorden wat ze voelen en denken, of kunnen ze moeilijk voor zichzelf opkomen. We hebben bijvoorbeeld kinderen die heel snel boos worden als iemand iets vervelends zegt. Ook zijn er kinderen die juist meteen weglopen, die dichtklappen. Een deel van onze kinderen volgt cluster2 onderwijs, een deel gaat naar het SBO of de reguliere basisschool. Een aantal kinderen

Intensief

De kinderen komen drie dagdelen per week naar de groep. Dat is nodig om de gewenste resultaten te bereiken, maar het doet een behoorlijk beroep op de weekplanning van het hele gezin. NGB is ook geen buitenschoolse opvang, er vindt een intensieve behandeling plaats. De positieve resultaten en de fijne sfeer in de groep zijn uiteindelijk voor zowel de ouders als het kind het belangrijkste.

Dorien: "Ouders schrikken van tevoren vaak van deze intensiteit. Ze zijn bang dat het te vermoeiend is voor hun kind. Maar door de losse, gezellige sfeer hebben de kinderen het gevoel dat NGB ook ontspanning is. Ze spelen buiten en zitten niet structureel te oefenen op woorden onthouden en zinnen maken. Het is geen

logopedie en ook geen school. Uiteindelijk valt die intensiteit vaak wel mee. Ik merk over het algemeen dat het prima te overzien is als kinderen naar de NGB gaan en daarnaast nog één clubje hebben. De behandeling is ook tijdelijk, een jaar tot maximaal twee jaar, en het kind heeft baat bij onze behandeling, daar gaat het om."

Hoe ervaren de ouders dit?

Gerard: "Het is wel eens lastig met het plannen van andere zaken, maar tijdens zijn schoolweken heeft Marco wel tijd voor hobby's, zoals sporten. Een klein beetje zwaar is het wel, vooral in de schoolvakanties: ook dan worden de kinderen enkele weken behandeld. Marco vindt die behandeldagen tijdens de vakanties echter wél leuk." Natasja: "Toen ik hoorde dat de NGB drie dagdelen

naschoolse groepsbehandeling

heeft bijkomende problematiek zoals autisme, ADHD of slechthorendheid."

Stoute dingen

Renske (8) heeft TOS en is slechthorend. Zij vertelt: "Eerst zei ik dingen die ik nu niet meer zeg. Stoute dingen, bijvoorbeeld omdat ik niet zo goed tegen mijn verlies kan. Ik moet het zeggen als ik boos ben. Maar soms moet ik eerst een beetje rust hebben, dat is belangrijk. Als ik verdrietig ben, dan ben ik een beetje in de war." Natasja, de moeder van Renske: "Door haar slechthorendheid krijgt ze sommige informatie niet goed mee, waardoor ze anderen verkeerd begrijpt en zich ook verkeerd gaat uiten. Daar liep ze vorig jaar erg tegenaan op school, maar ook thuis. Naar haar broertje uitte ze haar gevoel vooral fysiek, door bijvoorbeeld te slaan en te duwen. Bij de NGB krijgt ze handvatten voor de communicatie en omgang met andere kinderen. Renske staat nu meer open voor gesprekken en voor het praten over misverstanden in de communicatie. Omdat ze leert in een groep, samen met andere kinderen, ziet ze wat er gebeurt als je niet open staat voor het perspectief van een ander. Ze kan situaties nu zowel vanuit zichzelf als vanuit de ander bekijken. Over communicatieve moeilijke situaties kunnen we nu gemakkelijker praten. We kunnen met Renske bespreken hoe ze de situatie anders zou kunnen aanpakken. Af en toe reageert ze nog wel fysiek, maar al veel minder dan een jaar geleden."

Doelen

Marco (9) heeft TOS. Zijn vader Gerard: "Marco volgt cluster2 onderwijs. Zijn leerkracht van groep 4 wist destijds niet of Marco wel op de juiste school zat. Er waren vragen over zijn sociaal-emotionele ontwikkeling. Na uitgebreid onderzoek bleek dat Marco wel op school kon blijven, maar daarnaast ook het beste naar de NGB kon gaan. Zijn sociale ontwikkeling zit in de lift. Het mooie is dat kinderen leren van elkaar. We zien ook dat Marco veel meer zelf doet sinds hij naar de NGB gaat." Marco: "Bij de NGB leer je van de doelen. Je leert bijvoorbeeld een vraag stellen. Of dat je stil bent als een ander praat. Dat is overal belangrijk. Nu heb ik gemakkelijke doelen, maar ze worden steeds een beetje moeilijker."

Buiten spelen

Dorien: "Tijdens alle activiteiten komen behandeldoelen aan bod. We werken met een kleine groep en kunnen al die communicatieve moeilijke situaties goed oefenen en begeleiden. Onze kinderen

per week is, schrok ik in eerste instantie. Renske heeft een intensief, vol weekprogramma en dat merk je ook aan haar. Ze gaat ook nog naar een vrijgevestigde logopedist en ze zit op judo. De enige dag waarop ze na school met andere kinderen kan afspreken, is de vrijdag. Na drie school- én behandeldagen is ze erg moe. Aan de andere kant vindt ze NGB erg leuk. Je merkt dat het haar goed doet. De kracht van de NGB is dat je gezamenlijk aan doelen werkt. Wat op de groep gedaan wordt, pakken we thuis ook op, en andersom. Want het kan bij de NGB wel goed gaan, maar als je thuis tegen het probleem aan blijft lopen, schiet je er niets mee op denk ik. Samen met de behandelaars kijken we naar de problematiek van Renske. Met z'n allen zoeken we naar mogelijkheden en oplossingen."



leren om met taal, of op een andere passende manier, dingen op te lossen. We geven uitleg en veel voorbeelden. Op school zijn daar minder mogelijkheden voor, daar moeten kinderen op didactisch gebied veel leren. In hun vrije tijd kunnen ze ook vaak weinig oefenen, bijvoorbeeld omdat ze in de buurt weinig vriendjes hebben.” Marco: “Bij de NGB vind ik het leuk om buiten te spelen, dat is superleuk. We spelen voetbal, en dan speel ik de scheidsrechter. Dat kan ik heel goed: trainingen geven, een gele kaart geven. Wat ik niet leuk vind bij de NGB, is lezen. Dat doe ik niet graag, dat vind ik saai. Soms moet je dat hier wel eens doen. Ik lees dan de Donald Duck, maar ook andere boekjes.” Renske: “In de groep is iedereen aardig tegen mij, al vanaf het begin. Ik heb er vrienden en ik speel met alle kinderen. Binnen en buiten. Buiten gaan we vaak voetballen. Binnen lezen we soms, of gaan we knutselen. Ook werken we aan doelen, hiervoor hebben we een doelenmap. Er zijn geen dingen bij de NGB die ik niet leuk vind, alles is leuk.”

Een middag NGB

Dorien legt uit: “Als de kinderen binnenkomen, hebben ze net een schooldag achter de rug. We gaan dan even spelen, zitten en wat drinken. Als iedereen aanwezig is, voeren we een kringgesprek. Het gespreksonderwerp komt soms uit de kinderen zelf, en soms praten we over een onderwerp dat we van tevoren vastgesteld hebben, bijvoorbeeld iets wat in het nieuws is geweest. De ene dag duurt zo’n gesprek een half uur, de andere dag is het gesprek snel klaar. Vervolgens gaan de kinderen spelen. Ze kiezen zelf iets uit en kunnen even tot rust komen. Daarna hebben we vaak een activiteit, dan doen we een spel of we hebben een gesprek over een onderwerp. Vaak is dit gericht op een project. Momenteel hebben we het bijvoorbeeld over ‘pesten’. We behandelen dat onderwerp op verschillende manieren. We doen bijvoorbeeld rollenspel-

len, kijken een filmpje, maken een woordweb. In het spel en de gesprekken verweven we de behandeldoelen.”

Koken

Dorien: “Activiteiten en rustmomenten wisselen we af. We gaan ook altijd nog even naar buiten, en daarna eten we gezamenlijk. Ook dat is een heel gezellig én sociaal moment: beurtgedrag komt aan bod, je kunt oefenen hoe je een vraag stelt, kinderen leren luisteren naar elkaar. Soms koken kinderen zelf, dan mogen ze ook zelf weten wat ze klaarmaken. Bij de voorbereidingen stimuleren we de taalontwikkeling en het plannen: hoe beginnen we, wat hebben we nodig, hoe weet je wat je nodig hebt, hoe maak je een boodschappenlijstje, waar staan je benodigdheden in de winkel, wat doe je als je dat niet weet? We stimuleren kinderen zoveel mogelijk zelfstandig te doen, maar als ze iets te moeilijk vinden, dan doen we het samen. We merken dat kinderen zich op dit vlak erg goed ontwikkelen. Als het eten op tafel staat, zijn ze erg trots dat ze het zelf hebben gemaakt.” Marco: “Ik ben wel eens de kok. Als ik moet koken, vind ik het allerleukste om lasagne klaar te maken. Pasta vind ik ook lekker, ook om op te eten.” Renske: “Ik vind het leuk om de kok te zijn. Taco’s maak ik graag. En we praten met elkaar, we hebben kringgesprekken.”

Samenwerking ouders

Samenwerking is onmisbaar in de behandeling. Dorien: “Wij vinden het belangrijk om met ouders en kind echt samen te werken, zo heeft de behandeling het grootste effect. Tijdens de bespreking van het handlingsplan geven ouders aan wat zij willen dat hun kind leert bij ons, en op welke manier. Samen stellen we behandeldoelen op, voor de groep en voor thuis. Ook met de kinderen nemen we de doelen goed door. Via MijnDigidag hebben we online contact met ouders. We typen dagelijks wat we gedaan

hebben in de groep en schrijven wekelijks een persoonlijk stukje over het kind. Bijvoorbeeld over hoe we aan een doel hebben gewerkt.” Natasja: “Bij het ophalen spreken we altijd iemand van de groepsleiding, en verder hebben we contact met elkaar via het digitale schriftje. Ook zetten we er foto’s op, bijvoorbeeld als Renske iets leuks heeft meegemaakt. De behandelgroep plaatst ook foto’s. Mooi dat je daardoor het groepsproces kunt volgen. De afstemming tussen de groep en thuis werkt erg goed.”

Ouderbegeleider

Dorien: “We doen ook huisbezoeken, bijvoorbeeld ter kennismaking. Kinderen vinden het leuk om hun huis te laten zien. De pedagogisch behandelaars doen soms ook thuisbegeleidingstrajecten gericht op de taalontwikkelingsstoornis. We geven tips over dingen die bij een kind op de groep goed werken. Ouders vertellen ons wat thuis werkt. Daarnaast hebben we een ouderbegeleider die ook naar de gezinnen toe gaat. Zij is er voor de ouders. Ze bespreekt dingen als acceptatie en verwerking van het feit dat het kind TOS heeft en eventueel een andere stoornis zoals autisme.” Ouderbegeleider Arina: “Je trekt samen op: ouders, kind en het multidisciplinaire behandelteam.” Er is ook een logopedist aan de groep verbonden, zij behandelt ook in de groep. Logopedist Marijke: “Wat onze kinderen op de NGB leren, nemen ze mee voor de rest van hun leven.”

Sterker de toekomst in

Natasja: “Ik zie Renske groeien in haar zelfredzaamheid. Dat wordt stapsgewijs aangeboden met als motto: ‘Doe het maar, lukt het niet dan zijn wij er’. De kinderen ervaren dat ze er echt mogen zijn. Ook al hebben ze communicatieproblemen: het gaat om

Naschoolse Groepsbehandeling voor je kind?

Wil je je kind aanmelden voor NGB van Kentalis? Neem dan contact op met de afdeling Aanmelding (en Diagnostiek). Op grond van verslaggeving wordt bekeken of je kind voldoet aan bepaalde criteria en of jullie hulpvraag past bij de zorg die de NGB biedt. Soms is daarvoor nog aanvullend onderzoek nodig. Bij een zorgtoewijzing kun je bij je zorgverzekeraar informeren naar de mogelijkheden voor (vergoeding van) het vervoer. Voor sommige kinderen is taxivervoer nodig. Er zijn ook ouders die zelf hun kind brengen en halen. De NGB van Kentalis Breda zit sinds kort in de plaatselijke cluster2 school. Hierdoor heeft een aantal kinderen alleen 's avonds nog vervoer nodig.

je persoon.” Dorien: “Het leukste aan ons werk is dat je samen kinderen sterker kunt maken. Als je ziet dat kinderen het eerst super spannend vinden om iets te vertellen of voor zichzelf op te komen en ze dit na anderhalf jaar gewoon doen, dan vind ik dat ontzettend knap. Je ziet de kinderen echt groeien. Ze gaan sterker hun toekomst in.”

